

כיבוש מוצב

הבטתי בשעוני: 2000. העובדות הלמו בי: שעה אחת להכנת ההתקפה.

מחלקת הרובאים כבשה את המוצב המוגן

רקע הפעולה

יחידות סובייטיות, שהתקדמו לאורך הכביש הוהנקרוג — אלטדם, נתקלו בהתנגדות חזקה של הגרמנים המבוצרים באיזור רוזנגרטן. במקום התלקח קרב עז. פעמים מספר הנחיתו הגרמנים התקפות נגד (במשך מחציתו השנייה של יום ה-15 במרס, ערכו הגרמנים ארבע התקפות נגד, כל אחת בעוצמה של 150 חיילים ו-3 טנקים, בממוצע). כל התקפות הנגד נהדפו על ידי הסובייטים תוך גרימת אבידות רבות לגרמנים. באין ברירה נאלצו הגרמנים להתבסס בפרטיהנוף שבידם, וניסו באמצעות אש מוגברת לבלום את התקדמות הסובייטים.

מערך ההגנה

באיזור זה היו לגרמנים עמדות ההגנה מוכנות. בישוב רוזנ-גרטן הוקם מוצב מוגן פלוגתי. משלושת צדדיו היה הישוב חגור חפרת-עמידה. חפרה זו היתה הקו הקדמי של ההגנה. שלושה מקלעים בינוניים, שהוצבו בקרבתה, חיפו עליה באשם. לפני הקו הקדמי הותקן קו של גדרות-תיל חד-שיפור עיות ודו-שיפוריות. הגישות לגדרות-תיל כוסו באשרובים ובאש מקלעים.

עמדות-האש של הישוב יועדו להגנה עיקשת. בפתח-החלון-נות ובפרצות שנעשו בקירות הוצבו מקלעים קלים. מקלעים אלה תיגברו באשם את הרובאים בקו הקדמי. החיילים הגרמניים שהתבצרו בבתים היו חמושים במטולי-רקטות נ"ט וב-מקלעים. כל בית מבוצר הפך לקו-התנגדות — למעין מצדית. תשומת-הלב העיקרית הופנתה להגנתו של התלק המרכזי של הישוב, בו עברה הדרך אל אלטדם. בחלק זה ריכזו הגרמנים את רוב אמצעי האש. הדרך כולה היתה נתונה לאש מקלעיהם. בכמה מקומות אף הוקמו בה מחסומים והונחו שדות-מוקשים נ"ט. שילוב מערכת-האש עם מערכת המכשור לים בחלקה המרכזי של רוזנגרטן יצר הגנה יציבה וקשה להבקעה. מן ההגיון הוא, כי רק תכנון מדויק והכנות קפדניות יבטיחו פריצת הגנה כזו. חלש במעט היה מערך ההגנה בחלקה הדרומי של רוזנגרטן, שממנה ירה באופן סדיר רק מקלע אחד.

סך הכל, היו בכוח המגן שבמוצב כ-70—80 רובאים עם 7 מקלעים.

הגרמנים, לאחר התקפות נגד בלתי מוצלחות, התארגנו וניהלו

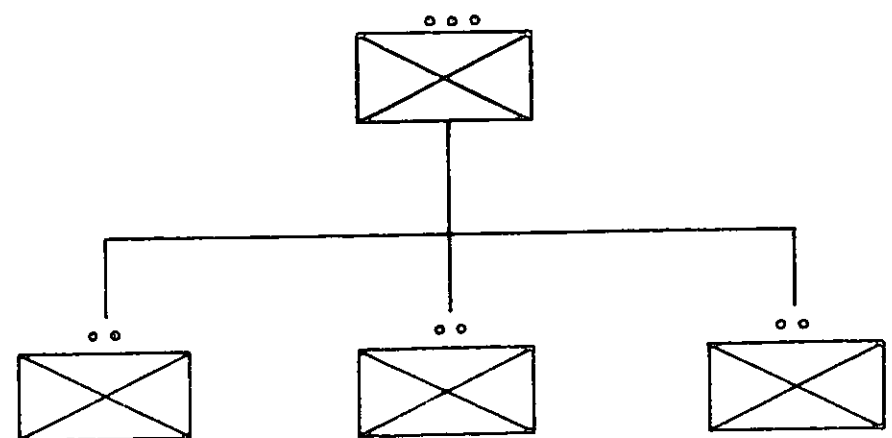
תוך שעה צריך היה מפקד מחלקת-הרובאים של יחידת-רגלים סובייטית להתכונן להתקפה על מוצב מוגן גרמני ה"תקוע" בנקודה חיונית בעומק מערך האויב. בהצלחת פעולה זו היתה תלויה הצלחת הדרג הממונה: להכניע את רוזנגרטן, בו מוקם מוצב-מוגן פלוגתי, אשר עמדותיו לא איפשרו לו תנועה אל העיר אלטדם. לכוחות הסובייטיים לא היו בגזרה זו עתודות, תנאי הקרקע היו קשים ופני השטח בלתי מוכרים ואילו המשימה חייבת היתה להתבצע בשעות הקרובות ביותר, כדי למנוע מהגרמנים אפשרות של הזזת עתודות אל איזור זה. על אף תנאים אלה הוכיח מפקד המחלקה הצעיר, כי הודות ליוזמה מהירה ותכנון נכון ונועז יכול כוח קטן להיות תכליתי לא פחות מאשר כוח משולב המתוכנן היטב.

נביא לפניך את סיפור הפעולה — סיפורו של מפקד המחלקה.

המקום: מזרח-גרמניה.

הזמן: חודש מרס 1945, בשלהי מלחמת-העולם השנייה.

מבנה מחלקת הרובאים

תקן חימוש

רובים — 15

מקלעים — 3

תמ"ק — 1

אקדח — 5

אקדח זיקוקים — 5

תקן בנות-אדם

1 מפקד מחלקה — קצין

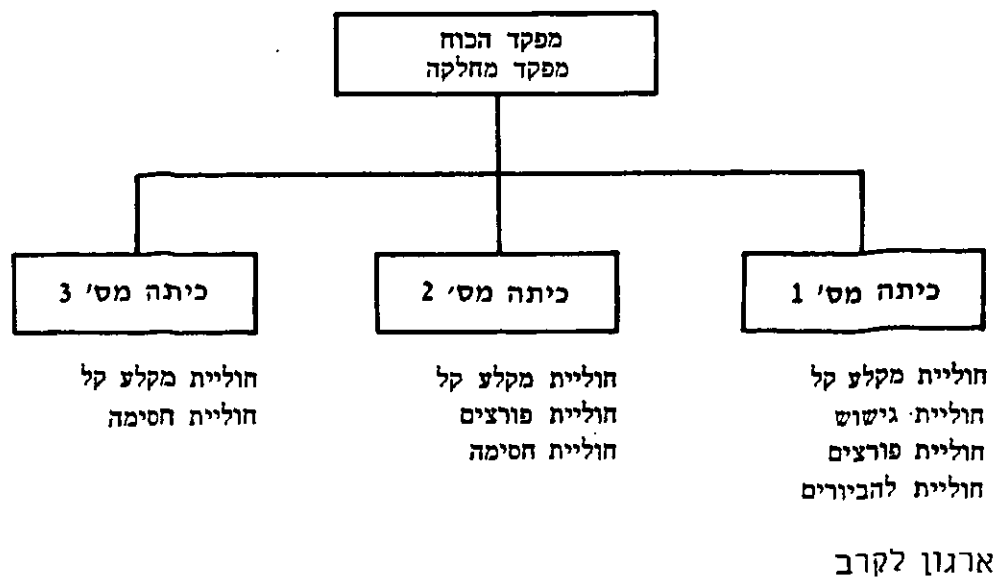
3 מפקדי כיתות — מש"ק

3 מקלענים — חייל

15 רובאים — חייל

התכנית הסובייטית

מתוך ודאות שהגרמנים ינקטו אמצעים, כדי להזיז עתודות מן העומק אל רוזנגרטן ולבצרה, החליטו הסובייטים לתפוס את הישוב ללא השהיה בהתקפת-לילה נמרצת, אפילו בכורחות זעירים, יחסית. כאן המקום להדגיש, כי באותו זמן לא היו לסובייטים בגזרה זו עתודות, שאותן יכלו להפעיל מייד נגד המוצב ברוזנגרטן (העתודות נוצלו בקרבות קודמים). המצב הטקטי דרש מהם לנקוט פעולות מיידיות, כדי לפתוח את הציר ולעקוף את העיר אלטדם מכיוון דרום-מערב. התפקיד המכריע בפעולת-לילה זו הוטל על מפקד מחלקת רובאים מס' 1, שתוגברה בחוליית-להביור; להלן סיפורו:

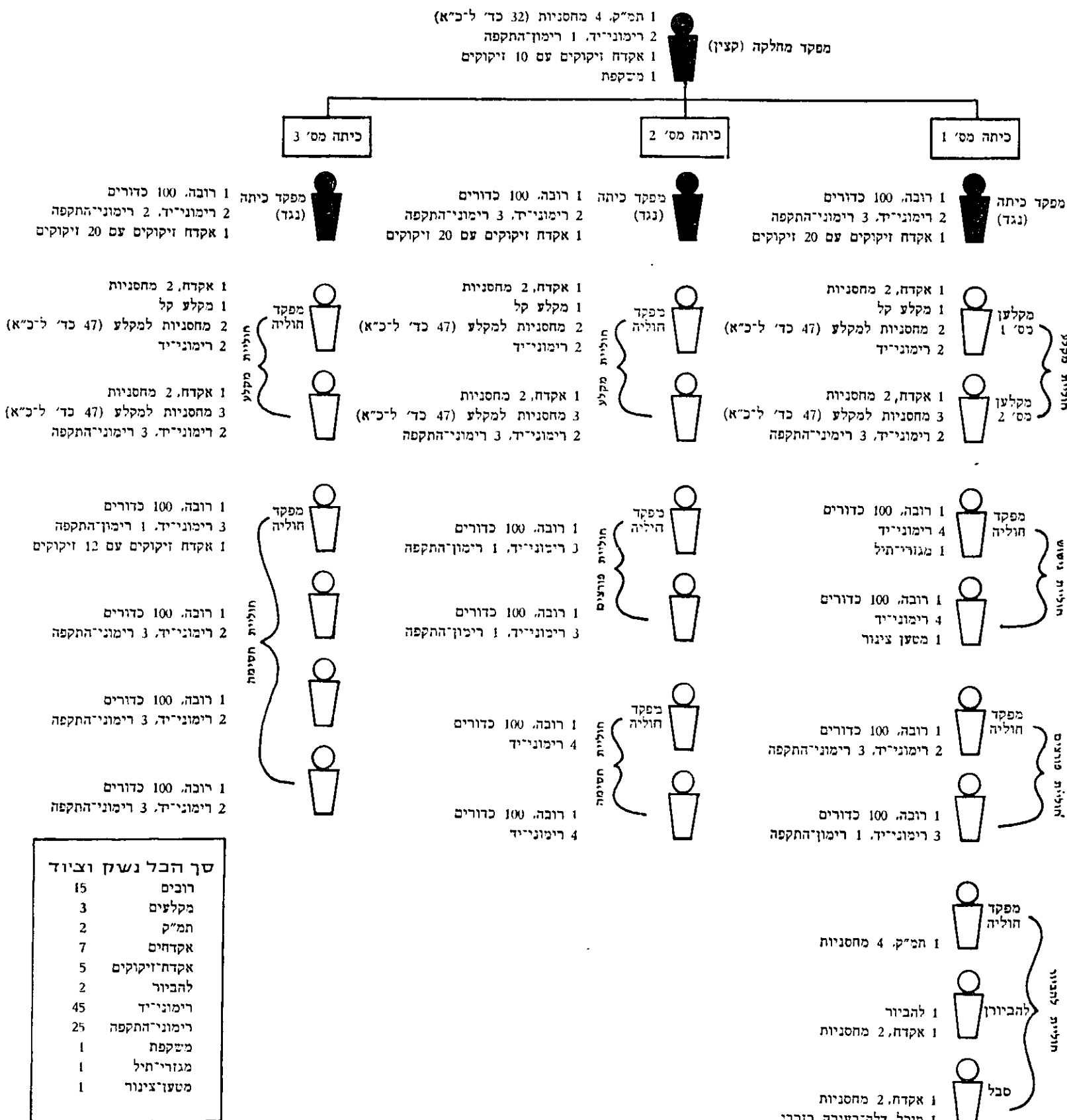
ארגון לקרב

סיפורו של מפקד המחלקה

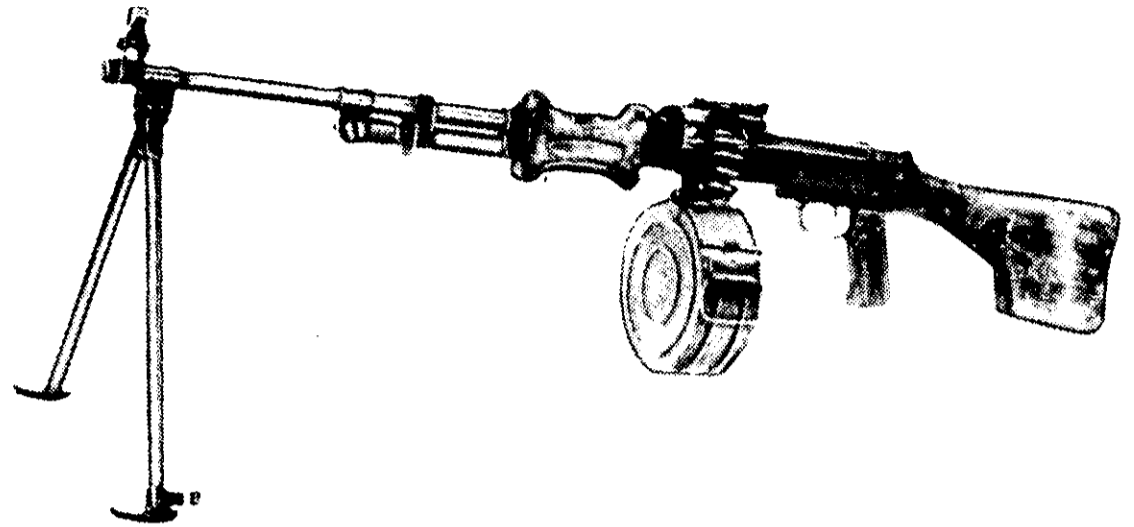
המשימה, שהטיל עלי מפקד הכוח, היתה לנהוג את המחלקה בהסתננות אל עורפו של האויב מכיוון דרום, בנצלי את ההתקפה החזיתית של שתי פלוגות הרובאים א' ו-ב'. תוך

עבודות ביצור נוספות במשנה מרץ. היטב ידעו, שהסובייטים ינסו לנצל בהקדם האפשרי את אי-כוונותם החלקית של מגיני המוצב וישתדלו לתפוס את הישוב רוזנגרטן, כדי לפתוח את ציר-ההתקדמות.

הצטיידות

קליבר — 7.62 מ"מ
משקל — 3.5 ק"ג
מחסנית — 5 כדורים
טווח יעיל — 700—900 מ'

מקלע קל „דגטיאריוב”
קליבר — 7.62 מ"מ
משקל — 8.1 ק"ג
מחסנית — 47 כדור
קצב האש — 200—500 כדור בדקה
טווח יעיל — 550—1300 מ'

האות המוסכם הכללי תתקוף את האויב כדי לגרום בהלה. אם יתנגדו חוליות קטנות של האויב — אל תפתח באש. פעל רק בכידון ובקת הרובה.

„כיתה 2 תתקדם מאחורי כיתה 1. בהסתננה אל המוצב המוגן של האויב תנוע משמאל לכיתה 1; תעקוף את המוצב ברוח גרטן ממערב, ותוך יציאה אל קצהו הצפוני תחסום את הכביש ותמנע מהאויב נסיגה לכיוון אלטדום. בהסתעפות הכבישים תשמיד הכיתה עמדת מקלע קל.

„כיתה 3 תתקדם מאחורי כיתה 2 ותסתנן בעקבותיה אל המוצב; לאחר מכן תתפרס בכיוון מזרח, תתפוס עמדת-אש נוחה בחלקו הדרומי של הישוב ותשבש — לפי אות מוסכם — את הגנתו של האויב באותו איזור.”

לכל מפקדי הכיתות נתתי הוראה לא לפתוח באש עד הרגע בו תשיג כיתה 2 את קצהו הצפוני של הישוב רוזנגרטן (ליציאה אל נקודה זו דרוש היה זמן מקסימלי). בהגיע כיתה 2 אל היעד היא תיתן אות על-ידי יריית שלושה זיקוקים אדומים. מפקדי כיתות 1 ו-3 צריכים לאשר את קבלת האות מכיתה 2 על-ידי יריית שני זיקוקים ירוקים. אישור זה נקבע כאות להסתערות.

בשעת יציאת המחלקה אל עומק מערך-ההגנה של האויב, הרשיתי פתיחה באש רק במקרה של היתקלות בכוחות עדיפים של האויב. המלצתי, כי בשעת הקרב במוצב עצמו ישתמשו גם בכידון, קת ורימון, מלבד הרובה. כל חייל במחלקה צויד במחסניות תחמושת נוספות וב-4—5 רימוני-יד. הציוד האישי והחגור הותאמו למסע-לילה חשאי.

החלטתי להתקדם עם כיתה 2, עליה הוטלה המשימה היותר קשה.

יציאת המחלקה משטח-הכינוס נקבעה ל-2105.

שעת ה-„ש” — 2200.

בהתאם להוראות-הקבע, דיווחתי למפקדי על תכנתי והחלפתי נתונים עם היחידה השכנה שפעלה מימין לי. תיאמתי עמה בעיות של שיתוף-פעולה, תצפית ומתן סיוע-אש (נקבע מתי ומאיזה כיוון היא חייבת לפתוח באש).

פעולה נמרצת ופתאומית היה עלי לזרוע בהלה במערך האויב, לשבש את הגנתו ועל-ידי כך לסייע לפלוגות התוקפות ממזרח. 2100. זו השעה שבה צריך הייתי לפקוד על 22 אנשי מחלקתי לפעול.

הבטתי בשעוני. 2000. העובדות הלמו בי: שעה אחת להכנת ההתקפה. שעה של חשיכה; השטח — לא מוכר. מבנה מערך האויב — לא מוכר גם הוא. שום ידיעות עליו. שתי העובדות הידועות לי: מערך ההגנה בקצהו הדרומי-מערבי של רוזנגרטן חלש מאשר המערך שבמרכזו, והשטח בכיוון זה מבוותר.

שאלה אחת הדהדה בי, כרקע לכל הדברים שניסיתי לסדר בדעתי: לפי מה אערוך את ההתקפה? ידעתי: אם תתגלה מחלקתי, לא רק משימתה תיכשל, אלא תשובש התכנית של כל הדרג הממונה! עלי לעשות הכל כדי למנוע את גילוי אנשי. עלי לבצע את המשימה בהצלחה. לא זו השעה לשאלות. עלי להחליט. מייד. על שינויי המצב אאלץ להגיב תוך כדי ההתקפה עצמה.

הצעדים שאותם אנקוט החלו להתגבש במוחי, במהירות מבי-זיקה:

● יש צורך לנצל באופן מקסימלי את ההטעיה, שמקנות היריות המוגברות הנורות על-ידי פלוגותינו מכיוון מזרח, ואת תנאי הלילה השטח, כדי להסתנן בהסתר גמור אל מערך האויב, אל האיזור שמדרום לגבעה 13.4, בקצהו הדרומי-מערבי של רוזנגרטן.

● יש לעקוף את המוצב המוגן של האויב מן הדרום, להסתנן אל תוך המוצב ולפתוח ברבזמן באש מכל כלי-הנשק. „ההחלטות נתקבלו” אמרתי לעצמי. קראתי למפקדי הכיתות (כל אחד היה אחראי על 7 אנשים). קיבצתי אותם סביבי. היתה חשיכה, אך כמה מבנים ועצמים בשטח נראו די ברור. „כיתה 1 ועוד חוליית להביור”, פניתי אל מפקדה, „תסתנן אל הקצה הדרומי של המוצב, תשמיד את צוות המקלע של האויב ללא רעש, ועל-ידי כך תבטיח את ההתקדמות של שתי הכיתות האחרות. אחרי-כן תחדור אל מרכז המוצב ולפי

קרב האש מתחיל

2100. שני צרורות של כדורים נותבים (האות המוסכם), היו סימן לשתי הפלוגות שלנו לפתוח באש מן החזית. התלקח דו־קרב של אש, שהיה נחוץ בהחלט, בהתאם לתכנית הפעולה. הגרמנים האירו את השטח שבחזית שתי הפלוגות. 2105. פלוגות הרובאים א' ור' מנהלות קרב־אש עם האויב. האש מסיחה את תשומת לבם של הגרמנים מן הקטע הדרומי. אני פוקד לנוע. חיילי המחלקה נעים בזחי־לה, עוקפים את גבעה 13.4, ומת־קרבים אל המוצב ברוזנגרטן. הגרמנים אינם פוסקים להמטיר אש־טרדה מהעמדות הקדמיות. המקלעים הגרמניים יורים לסירוגין לעבר שטח ההפקר מדרום למוצב המוגן.

השמדת עמדת אש בבית

אני מצוה על הכוח העיקרי לעצור זמנית. מכאן ואילך אני שם מבטחי במפקדי הכיתות ובאנשיהם. האם לא יכזיבו?

מפקד כיתה 1 חייב להשמיד עמדת מקלע קל שהוצב בבית סמוך.

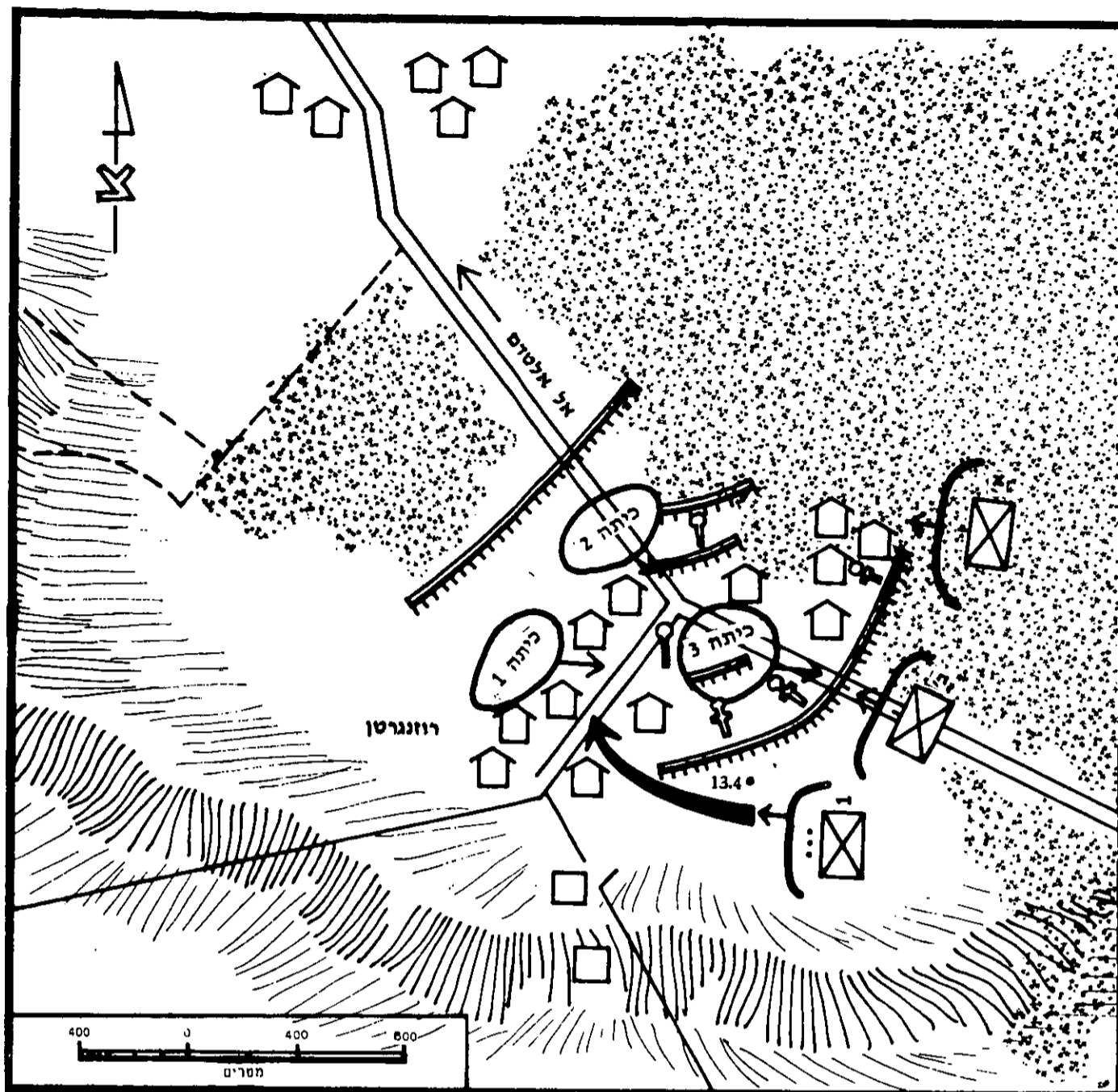
את הפעולות הבאות נדאי ירשמו כך בסיקור פעולות הקרב: מפקד כיתה 1 הקים שלוש חוליות — נוסף על חוליית הלהביר — אשר הקיפו את הבית משלושת צדדיו. בחיפוייה של חוליית המקלע הקל וחוליית הלהביר, עקפו שתי החוליות הנותרות את מקלע האויב מן האגפים, ובהסתננותן אל הבית, השמידו את הצוות שלו. לאחר זאת החלו הכיתות לנוע אל היעדים, שקבע להן מפקד המחלקה. כיתה 1 הסתננה בזהירות דרך גנים, חצרות ובוסתנים אל חלקו המרכזי של המוצב ברוזנגרטן ונערכה לזינוק, בהמתנה לאות המוסכם.

כיתה 3 בחרה עמדותיה עם החזית מזרחה, בחלקו הדרומי של המוצב. היא התכוננה להתקפה מימין לכיתה 1.

כיתה 2, שאחה נמצאתי, נעה דרך הגנים, השיגה בהסתר את החלק הצפוני של הישוב וחסמה את הכביש המוביל אל אלטדם. המקלע הקל של האויב, שעלול היה בכל רגע לפתוח עלינו באש, שותק במפתיע על־ידי מפקד כיתה 2 ועוד חייל. הכיתה נערכה להסתערות.

2200. ניתן אות לזינוק מאיזור עמדות כיתה 2. כיתות 1 ו־3 אישרו קבלת האות.

„כיתות — פיתחו באש!“ פקדתי; התשובה היתה שאגה אדירה של אש מוגברת המתמזגת עם פיצוץ רימוני־יד, ועם טרטורי המקלעים שהופעלו מן החזית. ההסתערות החלה בר

מרשם הקרב

בזמן, הן מן החזית והן מעורפו של האויב. ראיתי את החיילים זורקים רימונים אל פתחי חלונות הבתים, בהם התבססו הגרמנים. חוליית הלהביר הציתה שני בתים.

חיילי המחלקה הצליחו גם להשתיק את קני האש בעומק המוצב המוגן של האויב, שנתגלו שעה שהופעלו לאחר שפלוגות הרובאים פתחו באש־הטעיה.

רגעי הקרב האחרונים. אש האויב נחלשה באופן בולט. הגרמנים נתפסו לבהלה. על־ידי פעולה נמרצת ופתאומית יצרה מחלקתי רושם, כי המוצב המוגן של הגרמנים מכותר מכל עבריו ומנותק כליל.

נסיגת האויב

בנצלן את המבוכה של האויב, זינקו שתי פלוגות הרובאים הסובייטיות ממזרח לעבר המוצב המוגן וחדרו במפתיע לתוך כו. הגרמנים הנסוגים־הבורחים הושמדו באש מדויקת. במרכז המוצב המוגן התלקח קרב אכזרי.

חיילי כיתות 1 ו־3 התבססו להגנה בשני בתי־אבן הסמוכים זה לזה. הם ירו רק לפי פקודה, כדי לא לפגוע בחייליהן של פלוגות הרובאים המתקדמות מכיוון מזרח.

כיתה 2, שהתבססה לאורך הכביש וחסמה אותו, השמידה גרמנים שניסו לסגת אל אלטדם.

עד מהרה התחברו חיילי מחלקה מס' 1 עם חיילי פלוגות

המוצב המוגן החזק של הגרמנים במהירות ובמחיר זעום.

סיכום

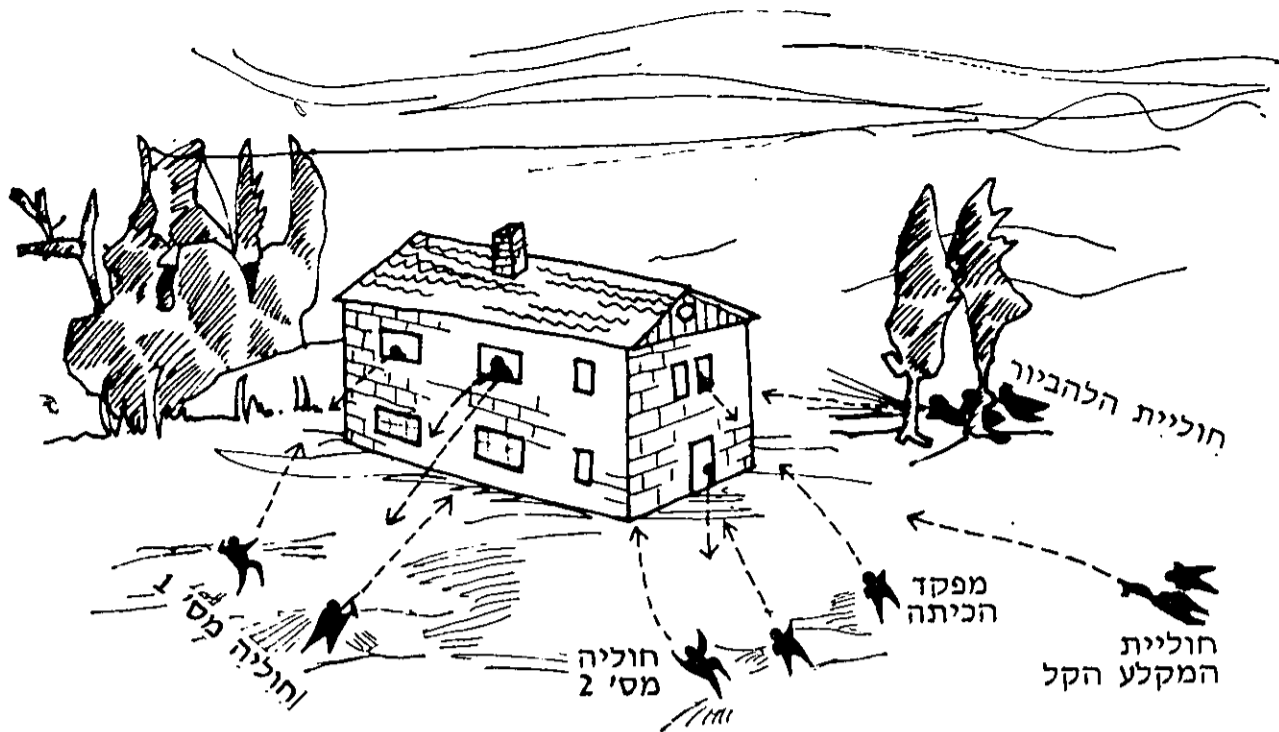
תיאור הקרב, עניינו מבחינת בחירת הזמן של ההתקפה. מחלקת הרובאים, הודות להערכת-מצב נכונה, לא הפסידה זמן יקר להכנות ממושכות והיא הנחיתה מכה באויב לפני שהספיק לקרב עתודותיו אל המוצב המוגן ברוזנגרטן. לאחר שורת התקפות-נגד בלתי-מוצלחות, הותשו יחידותיו.

הערכה

תכנית הפעולה של מפקד המחלקה היתה נכונה, עזה, נמרצת ועצמאית. לקחי הקרב של המחלקה הנדונה מאשרים את הדעה, כי גם יחידה קטנה ניתנת לפיצול לכוחות-משנה בלחימה נגד מוצב מוגן, וכוחות המשנה יכולים לפעול באופן עצמאי, לפי אות מוסכם. הצלחת המחלקה הושגה הודות להסתננות מוסתרת אל עומק מערך ההגנה. רצוי להטעים את שיתוף-הפעולה המוצלח בין כיתות המחלקה וביניה לבין פלוגות-הרובאים התוקפות מן החזית. פעולות יוזמות של פלוגות אלה איפשרו את הסתננותה המוסתרת של המחלקה אל עומק מערכו של האויב. לעומת זאת — פעולות נמרצות של חיילי המחלקה, שהתגנבו אל תוך המוצב המוגן של האויב והנחיתו מכות מקר-מיות, סייעו באופן ניכר לפלוגות הרובאים המתקדמות מצד מזרח.

מסקנות

לבסוף, מעידה דוגמה זו, כי פעולות נמרצות ופתאומיות, אפילו של כוחות קטנים בתנאי לילה, נושאות פרי. תיאום בין יחידות הפועלות מהחזית לבין יחידות המנחיתות מכה בעומקו של מערך ההגנה של האויב, מביא לידי השגת הצלחה במחיר אבידות קטנות בלבד.

טיהור בית

א' ריב' התוקפות מכיוון מזרח והחלו לבער את הבתים מכוח גרמני באמצעות רימונים, אש מקלעים ולהביות. בקרב חולף-מהר, אך עיקש וקשה, שברו את התנגדותם של הגרמנים והשמידום ברובם. שרידים של גרמנים ניסו להציל את נפשם עלידי נסיגה בכיוון צפון-מערב, אך כאן הם נקלעו באש הצולבת של כיתה 2 (שחסמה את הדרך אל אלתדם).

2300. כל המוצב ברוזנגרטן בידנו. רק בהרוגים איבדו הגרמנים 30 חיילים וקצינים. אבידות מחלקתי היו קלות. פעור לותיה איפשרו לכוח העיקרי של הדרג הממונה לכבוש את

התבססות להגנה

